

POSTANOWIENIE

Dnia 14 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Krzysztof Staryk

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku syndyka masy upadłości działającego na rzecz C. spółki z o.
o. z siedzibą w W. w upadłości uprzednio C. spółki z o.o. w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W.
z udziałem zainteresowanych A.S., A.K., R.W.
o podstawę wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 14 listopada 2017 r.,
zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 23 stycznia 2017 r., sygn. akt III AUa (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 23 stycznia 2017 r., III AUa (...), Sąd Apelacyjny w (...), w sprawie z wniosku C. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W. o podstawę wymiaru składek, z udziałem zainteresowanych A.S., A.K. i R.W., odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 29 września 2016 r.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd drugiej instancji wskazał, że zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c. w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych

skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. We wniesionej skardze kasacyjnej oznaczono łączną wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 2.137 zł, a także odnośnie każdego z zainteresowanych: A.S. – na 473 zł, A.K. – na 237 zł, R.W. – na 1.427 zł.

Wnioskodawca odwołał się od trzech decyzji organu rentowego dotyczących zainteresowanych, w których określono wyłącznie podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne zainteresowanych z tytułu podlegania ubezpieczeniom, jako pracowników wnioskodawcy, za wskazane w decyzjach okresy. Określenie wyższej podstawy wymiaru składek wynikało z uznania, że do przychodów osiąganych przez zainteresowanych należało uwzględnić kwoty wypłaconych napiwków, które stanowią element wynagrodzenia ze stosunku pracy. W związku z tym, zdaniem Sądu Apelacyjnego, przedmiotem sporu nie jest podleganie ubezpieczeniom społecznym, ponieważ zainteresowani są objęci ubezpieczeniami społecznymi z tytułu zatrudnienia u wnioskodawcy, a jedynie wysokość należnych składek od zwiększonych podstaw wymiaru na ubezpieczenia opisane w zaskarżonych decyzjach. Co prawda w niniejszym postępowaniu sprawy zostały połączone na podstawie art. 219 k.p.c. do wspólnego rozpoznania, jednak zgodnie z postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2014 r., II UZ 69/13 (niepublikowane), połączenie – na podstawie art. 219 k.p.c. - kilku oddzielnych spraw w celu ich łącznego rozpoznania lub także rozstrzygnięcia jest zabiegiem technicznym, który nie prowadzi do powstania jednej, nowej sprawy i nie pozbawia połączonych spraw ich odrębności oraz nie zmienia faktu, że łącznie rozpoznawane i rozstrzygane sprawy są nadal samodzielnymi sprawami. W konsekwencji o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia w każdej z tych spraw, w których ubezpieczeni pracownicy są zainteresowanymi w rozumieniu art. 477¹¹ k.p.c. Z uwagi na powyższe należało przyjąć, że przedmiotem sporu jest wyłącznie wysokość składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, a wartość przedmiotu zaskarżenia odnosi się do części

składki stanowiącej różnicę pomiędzy sumą przypisanych w spornych decyzjach składek a składkami wynikającymi z deklaracji płatnika. Skoro przedmiotem sporu w sprawie jest prawo majątkowe, sprowadzające się do wysokości składek, to w stosunku do spraw zainteresowanych, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 10.000 zł, skarga kasacyjna jest niedopuszczalna.

W zażaleniu na powyższe postanowienie skarżący zarzucił naruszenie przepisów postępowania – art. 398² § 1 k.p.c. zdanie 2 w związku z art. 398⁶ § 2 k.p.c., przez jego błędną wykładnię i uznanie, że skarga kasacyjna wniesiona przez wnioskodawcę dotyczy sprawy wyłącznie o ustalenie wysokości składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne należnych ze stosunku pracy, podczas gdy w rzeczywistości przedmiotem zaskarżonego postępowania było objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego zainteresowanych. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego.

Podniósł, że w rozpoznawanej sprawie istotą sporu było określenie, czy istnieje stosunek ubezpieczenia społecznego w odniesieniu do części przychodów zainteresowanych. Postępowanie w istocie dotyczyło określenia, czy napiwki (dobrowolne datki) otrzymywane przez zainteresowanych podlegają reżimowi obowiązkowego ubezpieczenia społecznego, czy też nie tworzą relacji takiego stosunku ubezpieczeniowego. Konsekwencją tego ustalenia było określenie, czy należy od takich dobrowolnych datków odprowadzać składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne. Zdaniem skarżącego, istotą sporu była również interpretacja art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 2032 ze zm.), a nie ustalenie wysokości składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

Postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2017 r. Sąd Rejonowy w W., X GU (...), ogłosił upadłość C. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. (uprzednio C. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.). W związku z powyższym, postanowieniem z dnia 31 maja 2017 r. Sąd Najwyższy na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. zawiesił postępowanie w sprawie. Po wstąpieniu syndyka do postępowania, Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 31 sierpnia 2017 r. podjął postępowanie w sprawie na mocy art. 180 § 1 pkt 5 lit. b k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie ma usprawiedliwionych podstaw.

Zacząć należy od wstępnej uwagi, że wbrew treści komparycji zaskarżonego postanowienia przedmiotem niniejszej sprawy jest nie tyle podstawa wymiaru składek, co wysokość składek należnych od określonej podstawy ich wymiaru, co zresztą prawidłowo ocenił Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia.

Nie ma racji skarżąca, podnosząc, że przedmiotem sporu, a co za tym idzie przedmiotem rozstrzygnięcia w sprawie, w której zostało wydane zaskarżone postanowienie, „było objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego zainteresowanych”. Ta kwestia nie stanowiła bowiem przedmiotu decyzji organu rentowego, wyznaczającego zakres przedmiotowy rozpoznania i rozstrzygnięcia w postępowaniu Sądów obu instancji, zainicjowanym odwołaniem wniesionym przez skarżącą od tych decyzji. Wymaga zaś podkreślenia, że przeniesienie sprawy na drogę sądową przez wniesienie odwołania od decyzji organu rentowego ogranicza się do okoliczności uwzględnionych w decyzji, a między stronami spornych; poza tymi okolicznościami spór sądowy nie może zaistnieć (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNAPiUS 2000 nr 15, poz. 601 oraz z dnia 25 maja 1999 r., II UKN 622/99, OSNAPiUS 2000 nr 15, poz. 591). W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania wyznacza decyzja, od której wniesiono odwołanie (art. 477⁹ i art. 477¹⁴ k.p.c.) i tylko w tym zakresie podlega ona kontroli sądu zarówno pod względem jej formalnej poprawności, jak i merytorycznej zasadności (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 18 stycznia 2008 r., II UZ 43/07, LEX nr 442809 i z dnia 22 lutego 2012 r., II UK 275/11, LEX nr 1215286, a także wyrok z dnia 18 lutego 2010 r., III UK 75/09, OSNP 2011 nr 15-16, poz. 215). W rezultacie przed sądem odwołujący się może żądać jedynie korekty stanowiska zajętego przez organ rentowy i wykazywać swoją rację, odnosząc się do przedmiotu sporu objętego zaskarżoną decyzją, natomiast nie może żądać czegoś, o czym organ rentowy nie decydował.

W okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy organ rentowy w wydanych przez siebie decyzjach ustalił natomiast wyłącznie podstawę wymiaru składek należnych na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne zainteresowanych, będących wszak pracownikami skarżącej i z tego tytułu podlegającymi już ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu (art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. a z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych). Dlatego też jedyną kwestię wymagającą rozstrzygnięcia przez Sądy *meriti* stanowiło zagadnienie, czy skarżąca jako pracodawca zainteresowanych przy obliczaniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, poza przychodami uwzględnionymi przez nią w składanych organowi rentowemu deklaracjach, powinna brać pod uwagę również kwoty otrzymane przez zainteresowanych w formie napiwków od klientów. Zatem przedmiot niniejszej sprawy nie obejmował, wbrew zarzutom skarżącej, kwestii, w których skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia.

Należy również stwierdzić, że Sąd Najwyższy wielokrotnie przyjmował, iż możliwe jest objęcie jednym wyrokiem wielu decyzji ustalających płatnikowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne zatrudnionych pracowników (por. m. in. postanowienie z dnia 17 kwietnia 2009 r., II UZ 12/09, OSNP 2010 nr 23-24, poz. 301), jednak bez wpływu na wartość przedmiotu sporu. Połączenie - na podstawie art. 219 k.p.c. - kilku oddzielnych spraw w celu ich łącznego rozpoznania lub także rozstrzygnięcia jest zabiegiem technicznym, który nie prowadzi do powstania jednej nowej sprawy i nie pozbawia połączonych spraw ich odrębności oraz nie zmienia faktu, że łącznie rozpoznawane i rozstrzygane sprawy są nadal samodzielnymi sprawami. W konsekwencji, o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia w każdej z tych spraw, w których ubezpieczeni pracownicy są zainteresowanymi w rozumieniu art. 477¹¹ k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego: z dnia 23 września 2014 r., II UZ 9/14, LEX nr 1541054 i powołane tam orzecznictwo). W razie objęcia jednym wyrokiem wielu decyzji ustalających płatnikowi składek (pracodawcy) i wskazanym w tych decyzjach pracownikom podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia

społeczne i zdrowotne wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną oznacza się zaś odrębnie względem każdego ubezpieczonego pracownika (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2014 r., II UZP 1/14, OSNP 2014 nr 12, poz. 168).

Uwzględniając przedstawione wyżej poglądy judykatury i w pełni je aprobuując, Sąd Najwyższy w obecnym składzie uznaje, że Sąd Apelacyjny prawidłowo odrzucił niniejszą skargę kasacyjną po stwierdzeniu, że wartość przedmiotu zaskarżenia analizowana odrębnie w odniesieniu do każdego z zainteresowanych jest niższa niż wymagana treścią art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., orzekł zatem jak w sentencji.

as